

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนา contract farming จังหวัด เลยและแขวงไชยะบุรี ใช้ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผลการวิจัยแสดงดังหัวข้อต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษาข้อมูลเชิงลึกด้านการลงทุนของคลัสเตอร์ที่ทำ contract farming สินค้า เกษตร ของจังหวัดเลยและแขวงไชยะบุรี

4.2 ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคและความต้องการการสนับสนุนจากประเทศไทยของผู้ที่ทำ contract farming ประเภทสินค้าเกษตรของจังหวัดเลยและแขวงไชยะบุรี สปป.ลาว

4.3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนา contract farming ประเภทสินค้าเกษตร ของจังหวัด เลย และแขวง ไชยะบุรี สปป.ลาว

ผลการวิจัยแต่ละหัวข้อแสดงดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษาข้อมูลเชิงลึกด้านการลงทุนของคลัสเตอร์ที่ทำ contract farming สินค้า เกษตร ของจังหวัดเลยและแขวงไชยะบุรี

4.1.1 ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับ contract farming จากจังหวัดเลย มีรายละเอียดดังนี้

4.1.1.1 การดำเนินการเกี่ยวกับ contract farming จากจังหวัดเลย

การดำเนินการ contract farming ของผู้ประกอบการในจังหวัดเลย เริ่ม จาก

1) ออกหนังสือรับรองให้กับผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 19 ราย ซึ่งส่วนใหญ่เป็น ชาวโพดเลี้ยงสัตว์ ประมาณร้อยละ 60 มันสำปะหลัง ร้อยละ 30 และลูกเดือย ร้อยละ 10 (สนธิสา กาญจนกนก: สัมภาษณ์ 1 กุมภาพันธ์ 2552) พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่นิยมปลูก ได้แก่ พันธุ์ 888 พันธุ์มอลซานโต พันธุ์สวีทแชมป์ ตามลำดับ การดำเนินการ contract framing ผู้ประกอบการของ ไทยจะประสานกับกลุ่มเกษตรกรในประเทศลาวเฉพาะรายบุคคล โดยอาศัยความเชื่อใจซึ่งกันและกัน เท่านั้นไม่มีหลักฐานสัญญาควบคุมเป็นลายลักษณ์อักษร ผู้ประกอบการไทยจะให้เมล็ดพันธุ์ ยาฆ่า แมลง ให้กลุ่มเกษตรกรใน สปป. ลาว และรับซื้อผลผลิตทั้งหมดที่ผลิตได้ ราคาขั้นต่ำอยู่ที่ตันละ 4000 บาท-6500 บาท ขึ้นกับคุณภาพของผลผลิต ส่วนซึ่งข้าวโพดที่เหลือรับซื้อตันละ 500 บาท แต่เดิม ผู้ประกอบการของไทยรับซื้อเมล็ดข้าวโพดอย่างเดียว ทำการขัดเฉพาะเมล็ดมาจากประเทศ สปป.ลาว แต่เนื่องจากปัจจุบันความต้องการข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สูงขึ้น คุณภาพของเมล็ดที่ผ่านการกะเทาะเมล็ด

มาแล้วมีความชื้นและการปนเปื้อนบ้าง หรือแม้แต่ความต้องการซึ่งข้าวโพด ทำให้ผู้ประกอบการของไทย จำเป็นต้องนำเข้าข้าวโพดทั้งฝัก

2) มีผู้ประกอบการของไทยที่นำเข้าผลผลิตจริงมีจำนวน 15 ราย อีก 4 ราย ไม่นำเข้า เนื่องจากประสบปัญหาความไม่พร้อมของกำลังแรงงาน และความไม่สม่ำเสมอของวัตถุดิบที่เข้ามา เพราะเกษตรกรบางรายเมื่อนำเมล็ดพันธุ์และยาฆ่าแมลง ซึ่งเป็นต้นทุนในการผลิตไปทำการเพาะปลูกแล้ว เมื่อได้ผลผลิตมากกลับไม่นำมาขายให้กับผู้ประกอบการรายเดิม ซึ่งในส่วนนี้ไม่สามารถหาผู้รับผิดชอบและไม่สามารถเรียกร้องค่าเสียหายได้ เพราะเป็นการตกลงกันด้วยวาจาและสัญญาทางใจเท่านั้น

3) การนำเข้าวัตถุดิบข้าวโพดจาก สปป.ลาว ผู้ประกอบการไทยรับซื้อทั้งฝัก ในราคา กิโลกรัมละ 4 บาท

4) การดำเนินการ Contract framing ของผู้ประกอบการไทยเฉพาะในส่วนของ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์นั้น เป็นที่น่าสังเกตว่า ได้ดำเนินการประสานกับเกษตรกรใน สปป.ลาว เอง โดยที่บริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ไม่ได้ร่วมดำเนินการด้วย เพราะผู้ประกอบการในพื้นที่ต้องการเป็นผู้ กำหนดราคาวัตถุดิบ พันธุ์ และอื่นๆ เพื่อป้องกันกลไกการแทรกแซงทางการตลาดของกลุ่มบริษัทใหญ่ ซึ่งปัจจุบันข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการได้ให้การสนับสนุนทุนเริ่มต้นในการดำเนินการ Contract framing ไม่ต่ำกว่าปีละ 10 ล้านบาท ถ้าหากรวมผู้ประกอบการทุกรายไม่น่าจะต่ำกว่าปีละ 100 ล้านบาท (กาญจนกนก : สัมภาษณ์ 1 กุมภาพันธ์ 2552)

5) สำหรับการขนส่ง นายจำเนียร เทพน้อย หัวหน้าอาสาสมัครรักษาความปลอดภัยสะพานมิตรภาพน้ำเหืองไทย-ลาว กล่าวว่า

“จะมีรถขนข้าวโพดเข้ามาประมาณวันละ 200 คัน
แต่ละคันจะบรรทุกข้าวโพดประมาณ 12- 20 ตัน
แล้วนำไปลงที่โกดังของแต่ละเจ้าที่สั่งเข้ามา”

ดังภาพประกอบที่ 4.1

ภาพประกอบที่ 4.1 รถขนข้าวโพดบริเวณจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพน้ำเหืองไทย-ลาว

สำหรับการนำเข้าของสินค้า นายสุทัศน์ ดอใจ เจ้าของร้านห้างหุ้นส่วนจำกัดสุทัศน์พานิช กล่าวไว้ว่า

“ในการนำเข้าข้าวโพดต้องไปขอโควตาจากกระทรวงพาณิชย์ที่ กรุงเทพฯโดยขอไว้ปีต่อปี หมดยกข้อใหม่ วิธีการนำเข้าเริ่มไปติดต่อกับคู่ค้า ตกลง ราคาจำนวน วันเวลาที่ให้นำเข้า จากนั้นไปขอใบ Form D กับใบ Fito เพื่อมายื่น ที่ฝั่งไทย แล้วเอาสินค้าเข้าโกดัง หลังจากนั้นจะนำข้าวโพดมาปรับปรุงคุณภาพ เช่นการสี แยกเศษวัสดุ ตากข้าวโพด ส่งขายให้กับตลาดที่ต้องการทั้ง ภายในประเทศและส่งออก Shipping มีบทบาทในการส่งออกมากเพราะจะรู้ เรื่องการทำงานที่ดี”

สำหรับการนำสินค้าในข้อตกลงตาม contract farming จะผ่านที่ด่านศุลกากรท่าลี่ โดย ผ่านช่องทางการค้าผ่านจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพน้ำเหืองไทย-ลาว ตั้งอยู่บริเวณบ้านนากระ เซ็ง ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับบ้านเมืองหมอ ของเมืองแก่นท้าว แขวงไช ยะบูลี เป็นจุดผ่านแดนถาวรที่มีการเปิดใช้สะพานมิตรภาพน้ำเหืองไทย-ลาว ซึ่งได้ทำพิธีเปิดใช้สะพาน แห่งนี้ เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ตลาดการค้าแห่งนี้เป็นการค้าชายแดนที่เกิดขึ้นในหลายรูปแบบ ของประชาชน พ่อค้า แม่ค้า หรือผู้ประกอบการที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงกับบริเวณพื้นที่ของด่านพรมแดน แห่งนี้ แต่เดิมการค้าชายแดนเป็นไปในลักษณะการค้าผ่านช่องทางการค้าตามธรรมชาติผ่านแม่น้ำ เหือง ดังนั้นลักษณะการค้าชายแดนจึงเกิดขึ้นตามธรรมชาติของความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนใน พื้นที่ทั้งสองฝั่งแม่น้ำเหือง การค้าชายแดนที่ด่านแห่งนี้เกิดจากความแตกต่างของราคาสินค้าที่เกิดจาก อัตราภาษีและต้นทุนการผลิตที่ต่างกัน

4.1.1.2 ข้อมูลผู้ประกอบการเกี่ยวกับ contract farming จากจังหวัดเลย

ข้อมูลคลัสเตอร์ที่ทำ contract farming ของจังหวัดเลยและแขวงไชยะบุรี แสดงดังตารางที่ 4.1 รายชื่อผู้ประกอบการก่อตั้งเพื่อเก็บวัตถุดิบการเกษตรที่นำเข้า แสดงดังตารางที่ 4.2 และสถิติสินค้านำเข้าสินค้าเกี่ยวกับ contract farming ประจำปีงบประมาณ 2551 แสดงดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลคลัสเตอร์ที่ทำ contract farming ของจังหวัดเลยและสถิตินำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ด้านศุลกากรท่าลี่ ปีงบประมาณ 2552 (1 ตุลาคม 2551 – 17 กุมภาพันธ์ 2552)

ลำดับที่	ผู้นำเข้า	จำนวนที่นำเข้า	มูลค่า (บาท)
1	หจก. เลยวินัยไทย-ลาว	4,955,620.00	15,632,010.63
2	หจก.บี.ที.เอส.อิมพอร์ต	9,016,960.00	28,487,577.25
3	ร้านรุ่งฤทัยพาณิชย์	9,263,760.00	29,147,881.69
4	หจก.เมืองเลยจันทร์พาณิชย์ (2000)	11,919,680.00	37,725,206.99
5	หจก.สุทัศน์รุ่งเรือง	9,939,800.00	31,422,966.65
6	หจก.สุทธิสาพาณิชย์	10,799,380.00	34,296,029.57
7	หจก.วายุอาร์. เค.อิมพอร์ต - เอ็กพอร์ต	2,072,720.00	6,534,356.31
8	หจก.อุดมพรไทย-ลาวการเกษตร	6,910,300.00	21,766,439.01
9	หจก.ศรีเจริญสยาม	2,910,360.00	9,167,353.45
10	บริษัท พรพิมเนศ จำกัด	2,680,060.00	8,428,023.61
11	บริษัท ที.แอล.ดี จำกัด	3,900,720.00	12,278,070.39
12	ร้าน ว. รุ่งโรจน์	6,977,140.00	21,973,841.24
13	ร้านพีระพงษ์พาณิชย์	3,073,220.00	9,729,521.88
14	ร้านศักดิ์ชัยพาณิชย์	3,896,800.00	12,267,020.33
15	นายอักษกร ธนวงศ์กุล	550,000.00	1,826,311.39
16	ร้านเทียนพรธการการค้า	232,842.00	737,640.46
17	หจก.ไทย - ลาวการเกษตร	0.00	0.00
18	สองพี่น้องพาณิชย์	30,080.00	95,321.32
19	นายลาเซน คล้ายสอน	439,880.00	1,387,569.79
	รวมทั้งหมด	89,569,322.00	282,903,141.96

ที่มา : ศุลกากรท่าลี่ จังหวัดเลย

ตารางที่ 4.2 รายชื่อผู้ประกอบการโกดังเพื่อเก็บวัตถุดิบการเกษตรที่นำเข้า

ลำดับที่	รายชื่อ ผู้ประกอบการโกดัง	ชนิดโกดัง
1	นางอัมพร อุ่นวงศ์ หมู่ที่ 5 ต.หนองผือ	โกดังให้เช่า
2	บ.สนามชัยพิบูลย์ค้าไม้	โกดังเก็บสินค้า
3	นายไพรัตน์ อนุชาติ 170 หมู่ที่ 5	โกดังเก็บสินค้า
4	นายอุดม กาญจนสิทธิ์ 175 หมู่ที่ 6 ต.หนองผือ	โกดังเก็บสินค้าและวัสดุก่อสร้าง
5	นางพัชร์เพ็ญ จันทร์ใช้ 183 หมู่ที่ 6 ต.หนองผือ	โกดังเก็บสินค้าเกษตร โรงงานอุตสาหกรรม
6	นายชวการ จำรูญศิริ 182 หมู่ที่ 6 ต.หนองผือ	โกดังเก็บสินค้าเกษตร
7	นายวิชา ยงรัตน์กิจ	โกดังเก็บสินค้า
8	นายสุทัศน์ ดอใจ	โกดังเก็บสินค้าเกษตร
9	นายจิระวัฒน์ ยอดเกตุ	โกดังเก็บสินค้า พื้นที่ 800 ตร.ม.
10	นางหนูเกษม ดอใจ 169 หมู่ที่ 6 ต.หนองผือ	โกดังเก็บสินค้าเกษตร
11	นายชูเกียรติ ธรรมจินดา	โกดังเก็บสินค้าเกษตร
12	บ.ไทย - ลาว การเกษตร จำกัด พื้นที่ 2,784,2,940,972,(ไร่ 260 ตร.ม.)	โกดังเก็บไม้
13	นายโรมรัน รุจิเกียรติกำจร	โกดังเก็บสินค้า(ไม้)
14	บ.พระยาวิสต์ จำกัด 196 หมู่ที่ 6 ต.หนองผือ	พื้นที่ 18*20 ตร.ม.
15	บ.นราวุฒิคอร์ปอเรชั่น 171 หมู่ที่ 6 ต.หนองผือ	โกดังเก็บสินค้า
16	นายสิงห์ชัย เกลี้ยงไธสง 90/1 หมู่ที่ 6	โกดังเก็บสินค้า
17	นางสาวรัศมี จำรูญศิริ 186 หมู่ที่ 7 ต.หนองผือ	โกดังเก็บสินค้า

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) รายชื่อผู้ประกอบการโกดังเพื่อเก็บวัตถุดิบการเกษตรที่นำเข้า

ลำดับที่	รายชื่อ ผู้ประกอบการโกดัง	ชนิดโกดัง
18	นายธนาวุธ สุวรรณอาสา 202 หมู่ที่ 7 ต.หนองผือ	โกดังเก็บสินค้า
19	นายเสวก ทินวงศ์	โกดังเก็บสินค้า(ไม้)
20	นายบุญมี ตั้งธนาลิต	โกดังเก็บสินค้า
21	ห.จ.ก.วายุทูเค ทีมเบอร์ จำกัด	โกดังเก็บสินค้า(ไม้)
22	ห.จ.ก.เจียงเลยลาย ร่วมค้า	โกดังเก็บสินค้า
23	คุณดรุชา อุเทน(01-7399249)	พื้นที่ 45*8 ตร.ม.
24	พ.ต.ท.รังสิต พินทุวรรณ	โกดังเก็บสินค้า(ไม้)
25	นายยงยุทธ กาญจนสิทธิ์	โกดังเก็บสินค้า(เกษตร)
26	นายเจริญรัตน์ อุดมถาวรสกุล	โกดังเก็บสินค้า
27	นายประสาร สิ้นสนธิ	โกดังเก็บสินค้า
28	นายชนะ นิธิพัฒน์	โกดังเก็บสินค้าเกษตร
29	บ.กฤษดาอุตสาหกรรมไม้ จำกัด	โกดังเก็บสินค้า
30	นางสาวรุ่งฤทัย มหาดไทย	โกดังเก็บสินค้าเกษตร

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองผือ

ตารางที่ 4.3 สถิติสินค้านำเข้าประจำปีงบประมาณ 2551

ลำดับที่	ชนิดสินค้า	น้ำหนัก (ก.ก.)	มูลค่า	อากร	ภาษีมูลค่าเพิ่ม
1	ข้าวโพด	100,521,000.00	367,651,449.21		
2	ไม้แปรรูป	52,910,232.00	352,058,106.78	3,641,961.00	24,862,659.00
3	ปอสา	1,274,500.00	15,626,078.94		
4	เฟอร์นิเจอร์	205,997.00	9,356,353.87	1,725,808.00	731,879.00
5	ลูกเดือย	3,295,000.00	7,063,310.06		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) สถิติสินค้านำเข้าประจำปีงบประมาณ 2551

ลำดับ ที่	ชนิดสินค้า	น้ำหนัก (ก.ก.)	มูลค่า	อากร	ภาษีมูลค่าเพิ่ม
6	รถแทรกเตอร์	81,808.00	6,450,000.00	65,000.00	95,550.00
7	ไม้สำเร็จรูป	623,327.00	5,952,700.33	249,334.00	434,200.00
8	ลูกตาว	718,000.00	5,425,898.96		
9	งา	410,000.00	5,231,021.96		
10	ถั่วแดง	478,350.00	3,568,195.60	1,050.00	
11	บานประตูหน้าต่าง	216,571.00	2,854,969.18	327,798.00	222,823.00
12	แฉม	518,000.00	2,196,261.80		
13	ชัน	170,700.00	1,709,093.91	4,350.00	
14	ไม้ปาร์เกต์	179,930.00	1,495,089.63	74,751.00	109,892.00
15	ถั่วลิสง	249,460.00	1,441,984.03	124,515.00	
16	ไม้ไผ่เหลา	225,000.00	1,252,982.07	23,281.00	89,350.00
17	เครื่องเจ้าน้ำ บาดาล	2,500.00	1,150,000.00		
18	รถยนต์บรรทุก	14,200.00	1,050,000.00		
19	ถ่านไม้	172,220.00	637,473.48		41,233.00
20	เครื่องกำเนิดไฟฟ้า	1,350.00	200,000.00	2,000.00	14,140.00
21	เศษเหล็ก	40,200.00	140,700.00		9,851.00
22	เศษกระดาษ	34,040.00	68,080.00		4,766.00
23	หน่อไม้	11,980.00	63,550.00	30,315.00	
24	ไม้จักสาน	13,620.00	55,250.00	16,350.00	4,965.00
25	ผ้าปักทำด้วยฝ้าย	665.00	41,800.00	5,000.00	2,999.00
26	เปลือกบง	5,900.00	22,162.31	2,214.00	
27	ดอกดาวเรือง	5,314.00	22,119.73		
28	สีเสียด	2,200.00	22,000.00	1,100.00	
29	มะขามเปียก	480.00	20,200.00	16,080.00	

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) สถิติสินค้านำเข้าประจำปีงบประมาณ 2551

ลำดับ ที่	ชนิดสินค้า	น้ำหนัก (ก.ก.)	มูลค่า	อากร	ภาษีมูลค่าเพิ่ม
30	ลูกก้อ	1,970.00	19,700.00	5,417.00	
31	เข็มทิศ	0.50	18,160.97	544.00	1,310.00
32	หัวกระชาย	2,700.00	18,000.00	5,400.00	
33	ถั่วดำ	980.00	9,800.00	2,940.00	
34	ห้วยยา	1,500.00	4,625.34	600.00	
35	เปลือกถั่วลิสง	4,000.00	2,000.00	600.00	
36	มันลูกเห็บ	150.00	750.00	300.00	
	รวมทั้งหมด	162,393,844.50	792,877,748.43	6,326,708.00	26,625,617.00

ที่มา : ศุลกากรท่าลี่ จังหวัดเลย

4.1.2 ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับ contract farming ของแขวงไชยะบุรี มีรายละเอียดดังนี้

4.1.2.1 การดำเนินการเกี่ยวกับ contract farming ของแขวงไชยะบุรี

การดำเนินการของเกษตรกรและผู้ประกอบการเกี่ยวกับ contract farming จากแขวงไชยะบุรี จากการสัมภาษณ์ นายลุน แก้วมณี ผู้ประกอบการจากบ้านเมืองหมอ แขวงไชยะบุรี สปป. ลาว พบว่า การดำเนินการจะเป็นการรวมกลุ่ม โดยมีผู้ประกอบการที่เข้ากลุ่มจำนวน 24 ราย โดยแต่ละรายจะเป็นผู้หาเกษตรกรชาว สปป.ลาว เองไม่เกี่ยวข้องกัน เพื่อเป็นผู้ผลิตผลผลิตทางการเกษตรโดยพืชที่ผลิตส่วนใหญ่จะเป็นข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยผู้ประกอบการจะสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ ยาฆ่าหญ้า รถไถสำหรับบุกเบิกพื้นที่เพาะปลูก โดยเงินที่ลงทุนนั้นมาจากผู้ประกอบการไทยส่วนหนึ่ง และตัวผู้ประกอบการจาก สปป.ลาวเอง ราคาซื้อขายวัตถุดิบตามที่ตกลงกันไว้ตอนเริ่มต้น เช่น เดิมตก

ลงราคากันไว้ที่กิโลกรัม 4 บาท ดังนั้นไม่ว่าราคาข้าวโพดจะขึ้นหรือราคาตกต่ำลง ผู้ประกอบการรายนี้ก็จะรับซื้อตามที่ตกลงกันไว้คือ 4 บาทเท่าเดิม

สำหรับการตลาดนั้นเมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วเสร็จ ผู้ประกอบการก็จะรับซื้อตามราคาในท้องตลาดขณะนั้น ซึ่งเงินที่เกษตรกรจะได้รับนั้นจะต้องหักค่าต่างๆ ที่ผู้ประกอบการลงทุนไป บางปีจะขาดทุน เนื่องจากฝนแล้ง หรือมีศัตรูพืช เช่น หนูนามากัดกินผลผลิต ซึ่งปัญหาการขาดทุนดังกล่าวจะใช้วิธีการแก้โดยให้เกษตรกรผลิตเพื่อชดใช้ในปีต่อไป

ในส่วนของ การเพาะปลูกข้าวโพดของเกษตรกร พบว่า จะทำการเพาะปลูกในเดือน มีนาคม โดยเกษตรกร 1 ครอบครัวสามารถครอบครองที่ดินได้ไม่เกินครอบครัวละ 100 ไร่ จากการศึกษาพบว่า 1 ครอบครัวจะมีที่ดินสำหรับการเกษตรอยู่ในช่วง 30-100 ไร่ ซึ่งเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดที่นำมาปลูกนั้น 1 ถุง (14 กิโลกรัม) สามารถปลูกได้ 4-5 ไร่ โดยพื้นที่ที่เพาะปลูกพืชไร่ จะครอบคลุมเมืองบ่อเตน ปากลาย และเมืองแก่นท้าว

4.1.3 ภาพรวมการดำเนินงาน การลงทุนของคลัสเตอร์และปัจจัยที่ผู้ลงทุนควรคำนึงถึง ก่อนตัดสินใจเกี่ยวกับการทำ contract farming สินค้าเกษตร ระหว่างจังหวัดเลยและแขวงไซยะบุรี

4.1.3.1 การดำเนินงานของคลัสเตอร์ที่ทำ contract farming ระหว่างจังหวัดเลยและแขวงไซยะบุรี

กรมศุลกากรได้กล่าวถึงโครงการ contract farming หรือเกษตรเครือข่ายว่า เป็นโครงการยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี - เจ้าพระยา - แม่น้ำโขง (ACMECS : Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy) ซึ่งประกอบไปด้วย ไทย-ส.ป.ลาว-พม่า-กัมพูชา-เวียดนามสำหรับประเทศไทยมติคณะรัฐมนตรี กำหนดให้มีโครงการทำคอนแทรคฟาร์มมิ่ง บริเวณชายแดนประเทศเพื่อนบ้านใน 3 จุดนำร่อง คือ แม่สอด-เมียวดี (ไทย-พม่า) เลย-ไซยะบุรี (ไทย-ส.ป.ลาว) และจันทบุรี-พระตะบอง/ไพลัน(ไทย-กัมพูชา) โดยสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ประสานงานกับ 3 จังหวัดนำร่อง

สำหรับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการทำ Contract Farming ใน ลาว (กรมศุลกากร ,2552) พบว่า Contract Farming เป็นการเพาะปลูกพืชหรือการเลี้ยงปศุสัตว์ที่มีการทำสัญญาซื้อขายกันล่วงหน้าระหว่างผู้รับซื้อกับเกษตรกร ผู้รับซื้อจะให้หรือขายปัจจัยการผลิต อาทิ เมล็ดพันธุ์และปุ๋ย แก่เกษตรกรโดยกำหนดราคาประกันรับซื้อไว้ ในบางกรณีที่ไม่มีการกำหนดราคาประกันก็จะทำสัญญาซื้อขายผลผลิตกัน เพื่อประโยชน์ในการช่วยลดความเสี่ยงอันเกิดจากความผันผวนของราคาผลผลิตและปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร ปัจจุบันภาคเอกชนไทยเริ่มสนใจทำ Contract Farming ในประเทศเพื่อนบ้านโดยมีลาวเป็นหนึ่งในประเทศเป้าหมายสำคัญ นอกเหนือจากการขอสัมปทาน

ที่ดินเพื่อทำการเพาะปลูกโดยตรง เนื่องจากอุปทานผลผลิตทางการเกษตรโดยเฉพาะอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรของไทยเริ่มขาดแคลน ขณะที่พื้นที่จำนวนมากในลาวยังไม่มีการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะพื้นที่ราบลุ่มขนาดเล็กที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งเหมาะแก่การเพาะปลูกพืชบางชนิด เช่น ถั่วเหลือง

ภายหลังที่ Contract Farming ได้รับการบรรจุเข้าเป็นหนึ่งในโครงการความร่วมมือสาขาการเกษตรและอุตสาหกรรมภายใต้ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady -Chao Phraya – Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) ระหว่างกัมพูชา ลาว พม่า ไทย และเวียดนาม ไทยสามารถนำเข้าผลผลิตที่เพาะปลูกได้จากโครงการ Contract Farming ในลาวและประเทศสมาชิก ACMECS อื่นๆ โดยได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าและไม่ต้องมี ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin: C/O) การทำ Contract Farming จึงได้รับความสนใจจากผู้ประกอบการไทยมากขึ้นเป็นลำดับ

สำหรับจังหวัดเลยได้จัดประชุมคณะทำงานส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้าการลงทุน สินค้าเกษตรแบบคอนแทรคฟาร์มมิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว เบื้องต้นมีสินค้านำร่อง ได้แก่ ข้าวโพด-ถั่วเหลือง ในขณะที่ประชุมได้พิจารณาแผนดังกล่าว และได้ศึกษาความเป็นไปได้ของพืชเกษตรเป้าหมายในโครงการ 2 ประเภท คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งจะส่งเสริมโครงการในฤดูกาลผลิต 2548-2549 และพืชถั่วเหลือง และผลจากการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย (นายสำเริง เชื้อขวลิต) จัดการประชุมเพื่อติดตามความคืบหน้าโครงการคอนแทรคฟาร์มมิ่ง (Contract Farming) ระหว่างจังหวัดเลยกับแขวงไชยะบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ส.ป.ป.ลาว) เมื่อกลางเดือนพฤศจิกายน 2550 โดยที่ประชุมได้แจ้งให้ทราบในเบื้องต้นว่า ขณะนี้มีผู้ประกอบการ 2 ราย คือ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ เมล็ดพันธุ์ จำกัด และบริษัท เมืองเลยธัญญวัน จำกัด อย่างไรก็ตาม จากการที่มีผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการเพียง 2 รายดังกล่าว ยังถือว่าน้อยเกินไป ซึ่งอาจจะเกิดการผูกขาดตลาดในอนาคตได้ ดังนั้น ทางที่ประชุมจะมีมติให้เชิญชวนผู้ประกอบการรายอื่นๆ เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นอีก นอกจากนี้ ก็อาจจะมีการเพิ่มพืชเกษตรในโครงการ อาทิ สับปะรด ซึ่งทางรัฐบาลกำลังสนับสนุนให้มีการปลูก เพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตไปโอดีเซล จึงมีความเป็นไปได้สูงที่จะนำพืชประเภทนี้เข้าในโครงการ โดยใช้พื้นที่ 6 เมืองใน ส.ป.ป.ลาว

สำหรับรูปแบบการดำเนินโครงการนั้น ผู้ประกอบการไทยจะร่วมมือกับเครือข่ายเกษตรกรลาว เชื่อมประสานกับโครงการพัฒนาชนบท 4 เมืองใต้ - 2 เมืองกลางของแขวงไชยะบุรี โดย 4 เมืองใต้ ประกอบด้วย เมืองปากลาย เมืองบ่อแต่น เมืองแก่นท้าว และเมืองปักธงชัย ส่วน 2 เมืองกลาง ประกอบด้วย เมืองเพียง และเมืองไชยะบุรี ปัจจุบันเมืองต่างๆ ดังกล่าว มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 200,000 ไร่ ผลผลิต 200,000 ตัน ถั่วเหลือง 10,000 ไร่ ผลผลิต 3,000 ตัน

การทำ contract farming กับแขวงไชยะบุรีในช่วงเริ่มต้น มีบริษัท ซีพี เข้าร่วมโครงการ นำร่องโดยใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และถั่วเหลืองส่วนอีกกลายเป็นบริษัทท้องถิ่นชื่อ "เมืองเลยธัญญาวัน" นอกจากนี้ในระยะต่อมาได้ให้โอกาสบริษัทอื่นร่วมเพื่อไม่ให้เกิดการผูกขาด การทำ Contract Farming ในปัจจุบัน โดยด่านศุลกากรที่นำร่องอนุญาตให้มีการนำเข้าผลผลิตในโครงการส่งเสริมการทำ Contract Farming ภายใต้ ACMECS ระหว่างลาวและไทยคือ ด่านศุลกากรท่าลี่ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำเหือง ซึ่งเชื่อมต่อชายแดนจังหวัดเลยของไทยกับแขวงไชยะบุรีของลาว สินค้าเกษตรที่อยู่ภายใต้โครงการจำนวน 10 รายการ ได้แก่ ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฝรั่ง มันฝรั่ง ข้าวโพดหวาน มะม่วงหิมพานต์ ยูคาลิปตัส ลูกเดือย ละอู๋เขียวผิวมัน

4.1.3.2 การลงทุนทำ contract farming ระหว่างจังหวัดเลยและแขวงไชยะบุรี

สำหรับการดำเนินการลงทุนทำ Contract farming ระหว่างจังหวัดเลยและแขวงไชยะบุรี ที่กรมศุลกากรได้กล่าวถึงมีรายละเอียดดังนี้

1) การขอเข้าร่วมโครงการการทำ Contract Farming ภายใต้ ACMECS (จังหวัดเลย-แขวงไชยะบุรี) ผู้ประกอบการต้องจดทะเบียนเข้าร่วมโครงการกับผู้ว่าราชการจังหวัดเลย ซึ่งเป็นที่ตั้งด่านศุลกากรท่าลี่ รวมทั้งต้องแจ้งชนิดของพืชที่เพาะปลูกจำนวนพื้นที่ทำ Contract Farming และปริมาณผลผลิตที่คาดว่าจะเพาะปลูกได้เพื่อขอรับสิทธิยกเว้นภาษีนำเข้าผลผลิตเหล่านั้น อย่างไรก็ตามเนื่องจากด่านศุลกากรภายใต้โครงการดังกล่าวยังจำกัดอยู่เพียงด่านเดียว การทำ Contract Farming ในบริเวณที่ห่างไกลออกไป อาจไม่คุ้มกับต้นทุนการขนส่งผลผลิตผ่านด่านศุลกากรท่าลี่ ทั้งนี้ ตัวอย่างของผู้ประกอบการไทยที่ทำ Contract Farming ภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือ ACMECS ได้แก่ บริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ ซึ่งเข้าไปทำการเพาะปลูกข้าวโพดกับเกษตรกรในแขวงไชยะบุรี

2) การขออนุญาตการลงทุนทำ Contract Farming ใน สปป.ลาว มี 2 ทางเลือก ได้แก่

- ทางเลือกที่ 1 ติดต่อกับสำนักงานส่งเสริมการลงทุนของ สปป.ลาว โดยผู้ประกอบการที่ต้องการเข้าไปทำ Contract Farming ใน สปป.ลาว สามารถเริ่มต้นด้วยการขออนุมัติส่งเสริมการลงทุนโดยตรงกับสำนักงานส่งเสริมการลงทุน (Department of Domestic and Foreign Investment : DDFI) ของ สปป.ลาว ซึ่งตั้งอยู่ในนครเวียงจันทน์เนื่องจากผู้ประกอบการที่ได้รับส่งเสริมการลงทุนสามารถติดต่อขอทำ Contract Farming ได้ในทุกแขวงของสปป.ลาวและจะได้รับความสะดวกขึ้นมากในการติดต่อกับภาครัฐในแขวงต่าง ๆ เพราะผ่านการเห็นชอบจากส่วนกลางแล้ว

- ทางเลือกที่ 2 ติดต่อกับแขวงที่ต้องการเข้าไปลงทุน : ผู้ประกอบการสามารถ

ติดต่อเพื่อขออนุญาตทำ Contract Farming โดยตรงกับแขวงที่จะเข้าไปลงทุน โดยแขวงส่วนใหญ่มีอำนาจอนุมัติโครงการลงทุนวงเงินไม่เกิน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ยกเว้นเพียงแขวงจำปาสัก แขวงสะหวันนะเขต และเขตปกครองพิเศษกำแพงนครเวียงจันทน์ ที่สามารถอนุมัติโครงการลงทุนวงเงินสูงถึง 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตาม การขออนุญาตลงทุนโดยตรงกับแขวงจะจำกัดการลงทุนอยู่เฉพาะแขวงนั้น เนื่องจากแต่ละแขวงของ สปป.ลาว มีการบริหารงานแยกจากกันโดยเด็ดขาด

3) การประชาสัมพันธ์เพื่อจูงใจให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการและสอนวิธีเพาะปลูก ที่ถูกต้องให้กับเกษตรกร เนื่องจากในช่วงเริ่มต้นเกษตรกรมักยังไม่คุ้นเคยกับพืชที่ผู้ลงทุนนำเข้าไปส่งเสริมการทำ Contract Farming จึงยังไม่มีความรู้และความชำนาญในการเพาะปลูก รวมถึงไม่มั่นใจว่าเมื่อเพาะปลูกแล้วจะสามารถพึ่งพาเป็นแหล่งรายได้เพื่อยังชีพ

4) การติดตามตรวจสอบความคืบหน้าของการเพาะปลูกเป็นระยะ เนื่องจากเกษตรกรใน สปป.ลาว ขาดประสบการณ์ในการเพาะปลูก จึงมักไม่เข้าใจกรรมวิธีการเพาะปลูก ทำให้อาจละเลยขั้นตอนสำคัญบางขั้นตอนในกระบวนการเพาะปลูก

5) การรับซื้อผลผลิตตามที่ทำสัญญาไว้ เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกร (รวมถึงหน่วยงานภาครัฐของ สปป.ลาว) ซึ่งช่วยให้เกษตรกรยินดีเข้าร่วมโครงการมากขึ้น ทั้งนี้ มีปัจจัยที่ทำให้ผู้ลงทุนควรคำนึงถึงก่อนตัดสินใจทำ Contract farming ใน สปป.ลาว ดังนี้

- ผู้ลงทุนควรพิจารณาวิธีทำการเกษตรให้สอดคล้องกับชนิดของพืชที่ต้องการเพาะปลูก นอกเหนือจากการทำ Contract farming ผู้ลงทุนยังสามารถขอสัมปทานพื้นที่การเกษตร โดยว่าจ้างคนในพื้นที่มาเป็นแรงงานในการเพาะปลูก ซึ่งการเกษตรในรูปแบบการขอสัมปทานนี้เป็นวิธีที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกพืชบางชนิดที่ต้องการการดูแลรักษาอย่างดี อีกทั้งยังสามารถพัฒนาประสิทธิภาพการเพาะปลูก ด้วยการใช้เทคโนโลยีเข้าร่วมได้ง่ายกว่า

- การทำ Contract farming ใน สปป.ลาว อาจต้องใช้เวลาในการคืนทุน เนื่องจากผลผลิตที่ได้ในช่วงเริ่มแรกอาจยังมีคุณภาพและปริมาณผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าเป้าหมายที่วางไว้ เพราะเกษตรกรยังไม่มีประสบการณ์ในการเพาะปลูก ประกอบกับการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการของเกษตรกรอาศัยความไว้วางใจเป็นหลัก ทำให้การขยายพื้นที่เพาะปลูกทำได้ช้า

- ผู้ประกอบการต้องทำการรวบรวมผลผลิตเอง เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีพาหนะขนส่งเป็นของตนเอง

4.1.3.3 ปัจจัยที่ผู้ลงทุนควรคำนึงถึงก่อนตัดสินใจทำ contract farming ระหว่างจังหวัดเลยและแขวงไซยะบุรี (กรมศุลกากร, 2552)

1) ผู้ลงทุนควรพิจารณาวิธีการเกษตรให้สอดคล้องกับชนิดของพืชที่ต้องการเพาะปลูก นอกเหนือจากการทำ Contract Farming ผู้ลงทุนยังสามารถขอสัมปทานพื้นที่ทำการเกษตรโดยว่าจ้างคนในพื้นที่มาเป็นแรงงานเพาะปลูก ซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกพืชบางชนิดที่ต้องการการดูแลรักษาอย่างดี ทั้งยังเอื้อต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการเพาะปลูกและการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้

2) การทำ Contract Farming ในลาวอาจต้องใช้เวลาในการคืนทุน เนื่องจากผลผลิตที่ได้ในช่วงแรกอาจยังมีคุณภาพและปริมาณผลผลิต/ไร่ ต่ำกว่าเป้าหมายที่วางไว้ เพราะเกษตรกรไม่มีความเชี่ยวชาญในการเพาะปลูก ประกอบกับการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเชิงเกษตรรออาศัยความไว้วางใจเป็นหลัก ทำให้การขยายพื้นที่เพาะปลูกทำได้ช้า

3) ผู้ประกอบการต้องรวบรวมผลผลิตเอง เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีพาหนะขนส่งเป็นของตนเอง

4.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำ contract farming พบว่ามีหลายหน่วยงาน แต่ละหน่วยงานมีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการทำ contract farming แตกต่างกันไป โดยแต่ละหน่วยงานมีรายละเอียด ดังนี้

4.1.2.1 ศุลกากรอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

บทบาทหน้าที่ของศุลกากรอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ที่เกี่ยวข้องกับการทำ contract farming มีรายละเอียด ดังนี้

1) การแก้ไขปรับปรุงอัตราอากรศุลกากรเพื่อเป็นมาตรการผ่อนปรนสำหรับการนำเข้าพืชเป้าหมายตามแผนการลงทุนภายใต้โครงการ Contract Farming จากที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ชุดพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร) วันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2548 พิจารณาการแก้ไขปรับปรุงอัตราอากรศุลกากรเพื่อเป็นมาตรการผ่อนปรนสำหรับการนำเข้าพืชเป้าหมายตามแผนการลงทุนภายใต้โครงการ Contract Farming ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ แล้วมีมติเห็นชอบร่างประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การยกเว้นอากรศุลกากรสำหรับของที่ได้จากการดำเนินงานโครงการ Contact Farming โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1.1) ให้อยกเว้นอากรสำหรับสินค้า 10 รายการ ดังต่อไปนี้ 1. มันฝรั่ง 2. ข้าวโพดหวาน 3. ถั่วเขียวผิวมัน 4. มะม่วงหิมพานต์ 5. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 6. ลูกเดือย 7. ถั่วเหลือง 8. ถั่วลิสง 9. เมล็ดละหุ่ง 10. ยูคาลิปตัส (เดิมมี 8 รายการ คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดหวาน ถั่วเหลือง ถั่วลิสง เมล็ดละหุ่ง มะม่วงหิมพานต์ ยูคาลิปตัส มันฝรั่ง) ที่ได้จากการ

ดำเนินงานโครงการ Contact Farming ภายใต้โครงการยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) ที่มีถิ่นกำเนิดและส่งมาจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสหภาพพม่า โดยมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังนี้

- (ก) ของที่จะได้รับการยกเว้นอากรต้องมีหนังสือรับรองจากผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย โดยแสดงรายละเอียด ชื่อผู้นำของเข้าพื้นที่เพาะปลูก ชนิดและปริมาณของที่ได้รับอนุญาต ในการนำเข้าแต่ละครั้ง
- (ข) ของที่จะได้รับการยกเว้นอากรต้องนำเข้าทางด่านศุลกากรแม่สอด ด่านศุลกากรท่าลี่ ด่านศุลกากรเชียงคาน และด่านศุลกากรจันทบุรี
- (ค) ผู้นำของเข้าต้องปฏิบัติตามระเบียบพิธีการที่กรมศุลกากรกำหนด

1.2 ระยะเวลาการยกเว้นอากรให้มีผลตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2549 ซึ่งเป็นการสิ้นสุดโครงการตามแผนการลงทุน

1.3) ให้กรมศุลกากรรับไปดำเนินการนำมาตรการผ่อนปรนเข้าเจรจาในที่ประชุมคณะทำงานกว่าด้วยแหล่งกำเนิดของอาเซียน (ASEAN TASK FORCE ON RULES OF ORIGIN) เพื่อขอผ่อนปรนไม่ต้องใช้ C/O สำหรับสินค้า 10 รายการดังกล่าว ที่ไทยนำเข้าจากกัมพูชา พม่า และลาว ภายใต้กรอบ ACMECS

ทั้งนี้ Contact Farming เป็นโครงการระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านตามความตกลงในปฏิญญาพูกาม (Bagan Declaration) ภายใต้โครงการยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) โดยมีโครงการนำร่องบริเวณ 3 แห่ง คือ แม่สอด-เมียวดี (ไทย-พม่า) เลย-ไชยะบุรี (ไทย-ลาว) และจันทบุรี-พระตะบอง/ไพลิน (ไทย-กัมพูชา)

4.1.2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองผือ

จากการสัมภาษณ์คุณสุดาพร ทอพิมาย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผือ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ได้ให้ข้อมูลว่า บริเวณพื้นที่ตำบลหนองผือ เป็นพื้นที่ที่มีการทำ contact farming กับแขวงไชยะบุรี สปป.ลาว มากที่สุด โดยองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผือ มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับ คลัสเตอร์ที่ทำ contact farming ได้แก่ การเก็บภาษี โดยเป็น ภาษี โรงเรือน ที่ดิน ป้าย กับผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตประกอบการ ซึ่งเปรียบเทียบกับอัตราส่วนของมูลค่าของวัตถุดิบ ในส่วนที่มีการดำเนินการ contract framing กับงบประมาณรายได้ในการจัดเก็บขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความแตกต่างกันมาก และหน่วยงานมักจะได้รับกรร้องเรียนจากชุมชนในเรื่องมลภาวะ

ทางอากาศ คือ ปัญหาด้านการเกิดฝุ่นละออง ที่เกิดจากการการกัดสีข้าวโพดออกจากฟัก ซึ่งในส่วนนี้ทางเทศบาลก็พยายามหาทางแก้ไข โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และคงจะร่วมการแก้ไขปัญหาโดยการปรึกษาหารือกับผู้ประกอบการในส่วนนี้ร่วมกันในระหว่างการประชุมกลุ่มของงานวิจัยชิ้นนี้ด้วย

4.1.2.3 พาณิชย์จังหวัดเลย

1) อำนาจหน้าที่ทั่วไปของพาณิชย์จังหวัดเลย

1.1) พัฒนาเศรษฐกิจการค้าของจังหวัด โดยร่วมมือกับภาคราชการ หอการค้าจังหวัด สมาคมการค้า และสถาบันการค้าที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการค้าของจังหวัด ดำเนินการจัดระเบียบการค้าของจังหวัด รวมทั้งวางแผนและปฏิบัติการส่งเสริมสนับสนุนภาคธุรกิจการค้าให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน

1.2) จัดทำอุปสงค์สินค้าและบริการเป้าหมาย (Demand Side) และขนาดของตลาด (Market Size) เพื่อประเมินสถานการณ์ วางแผนกลยุทธ์ และเสนอแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจการค้าระดับจังหวัด

1.3) สนับสนุนผู้ประกอบการวิสาหกิจการค้าของจังหวัด โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์บริการธุรกิจการค้า (Business Action Center) ให้บริการด้านการให้คำปรึกษา แนะนำอำนวยความสะดวกด้านการค้า และสนับสนุนการขยายการค้า การลงทุน รวมทั้งการใช้สิทธิประโยชน์ทางการค้า

1.4) ให้บริการประชาชนด้านการพาณิชย์ (One Stop Service Center) โดยการรับเรื่องร้องเรียน การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารและข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งจัดระบบบริหารจัดการข้อมูลให้มีความพร้อมทันสมัย เชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคกับส่วนกลาง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บริการประชาชนอย่างสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

1.5) ส่งเสริมและพัฒนาการตลาดสินค้าและบริการของจังหวัด โดยการจับคู่ธุรกิจ สร้างเครือข่ายธุรกิจ เสริมสร้างและพัฒนายกระดับคุณภาพ มาตรฐาน และตราสัญลักษณ์สินค้าและบริการของจังหวัดสู่ระดับสากล โดยให้ความสำคัญกับการตลาดสินค้าชุมชนและท้องถิ่น (OTOP) และธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการขยายตลาดการค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.6) ปฏิบัติงานอื่นๆ ด้านการพาณิชย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

2) **บทบาทเกี่ยวกับ Contract Farming** เป็นหน่วยงานในการรับแจ้งชนิดของพืชที่เพาะปลูก แหล่งเพาะปลูก จำนวนพื้นที่ทำ Contract Farming และปริมาณผลผลิตที่คาดว่าจะเพาะปลูกได้ เพื่อขอรับสิทธิกเว้นภาษีนำเข้าผลผลิตเหล่านั้น (นิภาพร ชูสระน้อย นักวิชาการพาณิชย์ ปฏิบัติการ, สัมภาษณ์) โดยใช้แบบฟอร์มดังนี้

ตารางที่ 4.4 แผนการลงทุน Contract Farming ปี 2551/ 52 ไทย – สปป. ลาว ด้านจังหวัดเลย – แขวงไชยบุรี

ที่	ชื่อผู้ประกอบการ	ที่อยู่	พื้นที่เป้าหมาย (เมือง/แขวง)	แผนการผลิต (ไร่) ปริมาณผลิต (ตัน)	ความต้องการ นำเข้า(ตัน) ผ่านด่านศุลกากร .....
			เมือง..... แขวง.....	ข้าวโพด.....ไร่ ปริมาณ.....ตัน	

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หน่วยงานพาณิชย์จังหวัดเลย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการค้าขายบริเวณชายแดน ซึ่งเป็นข้อมูลที่รวบรวมผลการดำเนินงานการรับจำนำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ระหว่างปี 2544-2545 ดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการดำเนินงานการรับจำนำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2544/45 จังหวัดเลย

ข้อมูล ณ วันที่ 22 มีนาคม 2545 (ใบประทวน)

ชื่อสาขา	จ่ายเงินกู้รับจำนำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์			รับชำระหนี้		
	จำนวนราย	จำนวน (ตัน)	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวนราย	จำนวน (ตัน)	จำนวนเงิน (บาท)
เลย	804	23,916.53	102,123,590	587	17,339.50	74,039.668
วังสะพุง	619	18,156.33	77,527,545	383	11,398.38	48,671,069
ด่านซ้าย	49	1,473.83	6,293,247	30	1,011.24	4,318.007
เขียงคาน	443	14,585.72	62,281,038	341	10,635.00	45,411,441
ภูกระดึง	33	1,032.68	4,409,550	16	520.02	2,220,470
รวมทั้งสิ้น	1,948	59,165.10	252,634,970	1,357	40,904.13	174,660,655

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจังหวัดเลย

รวบรวมโดย : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเลย

นอกจากนี้ยังมีรายงานภาวะสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ตารางที่ 4.6) พบว่า ราคาและผลผลิตออกสู่ตลาดเกษตรกรรมขายผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบชนิดเมล็ด ราคาที่พ่อค้าท้องถิ่นและไซโลรับซื้อราคาทรงตัว เมื่อเปรียบเทียบกับราคาในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา กิโลกรัมละ 4.05-4.10 บาท ต่ำกว่า กก.ละ 0 . 1 5 บาท

ตารางที่ 4.6 แสดงผลผลิตสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของจังหวัดเลย ปี 2542-2551

ประเภทสินค้า	ปี พ.ศ.	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	ผลผลิตรวม (กก.)
สินค้า	2542	358,431	582	208,506
ข้าวโพดเลี้ยง	2543	392,621	645	252,799
สัตว์	2544	421,067	652	266,903
	2545	421,284	-	-
	2546	421,345		
	2547	422,143		
	2548	422,458		
	2549	422,552		
	2550	423,611		
	2551	424,386		

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2551

4.2 ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคและความต้องการการสนับสนุนของผู้ที่ทำ contract farming ประเภทสินค้าเกษตรของจังหวัดเลยและแขวงไชยบุรี สปป.ลาว

การศึกษาในส่วนนี้เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและความต้องการการสนับสนุนจากประเทศไทยของผู้ที่ทำ contract farming ประเภทสินค้าเกษตรของจังหวัดเลยและแขวงไชยบุรี สปป.ลาว ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากกลุ่มเป้าหมาย ในประเทศไทยและ สปป.ลาว ภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการเกี่ยวกับ contract farming และการวิเคราะห์เอกสารจากศุลกากรด่านท่าลี่ ศูนย์ส่งเสริมการค้าชายแดนไทย – สปป.ลาว จังหวัดเลย สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเลย ผลจากการศึกษา พบปัญหาอุปสรรคดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคและความต้องการการสนับสนุนของผู้ที่ทำ contract farming ประเภทสินค้าเกษตรของจังหวัดเลย ประเทศไทย

1) ผู้ประกอบการขาดความเชื่อมั่นในการดำเนินตามโครงการ Contract farming ในระดับนโยบายตลอดจนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์กรอบความร่วมมือในระดับรัฐบาล ซึ่งเกิดจากการความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง กิจกรรมขาดความต่อเนื่อง ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการและกลับไปซื้อขายตามวิถีการค้าชายแดน

2) โครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่เริ่มดำเนินมาตั้งแต่พ.ศ. 2547 ซึ่งในแนวปฏิบัติยังคงเป็นปัญหาในพื้นที่เป็นประจำทุกปี เช่น แนวทางการสมัครผู้เข้าร่วมโครงการ การกีดกันรองคุณสมบัติของผู้ประกอบการมาตรการใน การกำกับดูแลทั้งในด้านการส่งเสริมการผลิตและการนำเข้าทำให้ไม่สามารถนำเข้าผลผลิตได้ตามแผน

3) ผลผลิตส่วนใหญ่ที่นำเข้าจะนำไปส่งตลาดรับซื้อปลายทางทันที ราคาที่ผู้ประกอบการรับซื้อจะขึ้นอยู่กับราคาตลาดกลางรายวันหรือราคาตามหน้าไซโลของประเทศไทยซึ่งราคาไม่แน่นอนมีการเปลี่ยนแปลงทุกวันขึ้นอยู่กับช่วงเวลาผลผลิตออก โดยมีตลาดปลายทางคือ 1) จุดรับซื้อของบริษัทใหญ่เช่น เจริญโภคภัณฑ์ มอนซานโต 2) โรงงานอาหารสัตว์ 3) โรงงานแปงมันข้าวโพด 5) ตลาดผู้ส่งออก โดยผู้ประกอบการจะเป็นผู้จัดส่งสินค้าให้ตลาดปลายทางเอง ราคาที่ผู้ประกอบการรับซื้อผลผลิตจะขึ้นอยู่กับค่าใช้จ่ายในการข้ามด่านศุลกากร หรือด่านชายแดน และคุณภาพของผลผลิต เช่น สีของข้าวโพดต้องมีสีเหลืองสด เมล็ดมีความสม่ำเสมอทั้งฝัก มีการวัดความชื้นไม่เกิน 18 เปอร์เซ็นต์ และมี สารอัลฟาทอกซินที่อยู่ในผลผลิต ไม่เกิน 3 เปอร์เซ็นต์ เป็นต้น

4) ในด้านกฎ ระเบียบ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการนำเข้าสินค้าเกษตร พืชเป้าหมายข้ามแดนมายังฝั่งประเทศไทย พบว่ามีวิธีการขนส่งผลผลิตมาทางฝั่งไทยหลายวิธี โดยจะต้องแจ้งด่านศุลกากรและมีขั้นตอนการนำเข้าผลผลิตมายังไทยที่ยุ่งยากมาก ผู้ประกอบการไทยต้องขอหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin : C/O) และใบรับรองการตรวจโรคพืช (Phytosanitary Certificate)

5) ปัญหาด้านการนำเข้าของผู้ประกอบการชายแดนภายใต้กรอบ AISP ที่ต้องใช้ใบ C/O ซึ่งมีขั้นตอนยุ่งยากในประเทศเพื่อนบ้าน และช่วงเวลาที่สามารถดำเนินการผ่อนปรนให้นำเข้าได้โดยใช้หนังสือรับรองที่ออกโดยจังหวัดนำร่องแทนใบ C/O เป็นช่วงที่พืชเป้าหมายที่จะเก็บเกี่ยวและนำเข้าเหลือปริมาณน้อย (พฤศจิกายน-ธันวาคม)

6) ปัญหาด้านต้นทุนการนำเข้าสูงขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการรายย่อยยังขาดความเข้าใจในกระบวนการจัดทำ/กรอกข้อมูลใบขนสินค้า ค่าใช้จ่ายในการจ้างชิปปิ้ง ค่าใช้จ่ายและความล่าช้าใน

การขอใบตรวจโรคพืช (Phytosanitary Certificate) การขอใบ ออ. และเส้นทางการขนส่งในประเทศเพื่อนบ้านไม่สะดวก โดยมีค่าใช้จ่ายในการขอใบตรวจโรคพืช

7) ปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ท้องตลาด คือ 1) หากมีผู้ประกอบการรายใดหรือแหล่งรับซื้อที่ให้ราคาที่สูงกว่าก็จะมี การขนไปขายให้กับผู้ประกอบการหรือแหล่งรับซื้ออื่นๆ 2) ในช่วงเก็บเกี่ยวหากมีฝนตก คุณภาพของผลผลิตที่ได้จะลดลง ราคา ก็จะลดลงตามและผู้ประกอบการจะมีต้นทุนในการตากแห้ง/อบผลผลิต

8) ปัญหาด้านคุณภาพของผลผลิต : เกษตรกรยังขาดความรู้ ความชำนาญในการเพาะปลูก และเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว ตลอดจนเส้นทางคมนาคมไม่สะดวก ส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิตที่ไม่ตรงตามความต้องการของผู้รับซื้อ

9) ในด้านโอกาสในการส่งเสริมการทำระบบการเกษตรแบบมีพันธะสัญญานั้นผู้ประกอบการไทยยังมีความเสี่ยงของการประกันราคา

10) มีผู้ประกอบการเยอะ มีผลทำให้ผู้ประกอบการจากลาวเลือกที่จะนำสินค้าที่ผลิตได้ไปขายให้ผู้ประกอบการคนไทยที่ให้ราคาสูงกว่า (วินัยค้าไทย-ลาว, สัมภาษณ์)

11) การประกอบกิจการเกี่ยวกับมันสำปะหลัง ปกตินำเข้าไม่ค่อยได้ ลดลงหมด เนื่องจากปัจจุบันเงินมีสินค้าเกษตรประเภทธัญพืชไม่เพียงพอลงจึงมาซื้อจากลาวไปหมด ตอนนี้เงินได้มาตั้งมาตั้งโรงงานรับซื้อมันสำปะหลัง อยู่ที่บ้านน้ำซัง เมืองปากลาย แล้วยังประกันราคารับซื้อให้เลย พร้อมกันนี้ก็ได้นำตั้งโรงงานผลิตเหล้าด้วย ส่วนในด้านปัญหาของการค้าขายกับลาวส่วนมากจะเป็นเรื่องของการไม่ซื่อสัตย์ต่อกันบางทีปล่อยของออกไปแล้ว ตกลงกันว่าเมื่อของถึงลาวแล้วจะชำระเงินทันทีแต่ในการชำระจริง อาจจะต้องเลื่อนเวลาล่าช้าออกไปเป็นเดือนหรือต้องรอให้สินค้าขายได้หมดก่อน ทำให้ต้องสู้กับดอกเบี้ยของธนาคาร จึงอยากให้การค้าควรทำเป็นเงินสดหรือค้าขายกันโดยการเปิด L/C ที่ธนาคารต่อกัน (นายสมศักดิ์ ขจรเฉลิมศักดิ์ กรรมการผู้จัดการบริษัท จ.เจริญมาร์เก็ตติ้ง จำกัด และประธานหอการค้ากลุ่มอีสานตอนบน 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

12) เงิน และเกาหลี เริ่มมาสร้างโกดังรับซื้อสินค้าเกษตรจากลาวโดยตรง ส่งผลต่อปัญหาการนำเข้าสินค้าเกษตร ที่พบว่าเป็นปัญหา เฉพาะพืชแต่ละชนิด โดยเฉพาะข้าวโพดเพราะเป็นสินค้าที่มีความอ่อนไหวมาก ที่พบว่า พ่อค้าข้าวโพดถอนตัวไปแล้วหลายรายเพราะต้องแข่งราคากับผู้นำเข้ารายใหญ่ ที่อ้างว่าเป็นการนำเข้าข้าวโพดเพื่อนำมาปรับปรุงคุณภาพ แต่ในบางครั้งนำเข้ามาในช่วงที่มีโครงการรับจำนำ บางทีจึงเป็นการนำเข้ามาเพื่อสวมสิทธิ อีกทั้งกลุ่มพ่อค้าผู้ซื้อรายใหญ่มักจะไปเสนอราคารับซื้อที่สูงกว่า ทำให้ผู้ผลิตลาวไม่ยอมขายให้ผู้ที่เสนอราคาต่ำกว่า (นายจิรวัดน์ ไชยศรี นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเลย)

13) ปัญหาด้านนโยบายระดับประเทศเกี่ยวกับการที่รัฐบาลกำลังจะพิจารณานโยบายการรับจำนำมันและข้าวโพดเนื่องจากตอนนี้มีเฉพาะนโยบายการรับจำนำข้าว ซึ่งแต่ก่อนมีแต่ถูกยกเลิกตอน

โครงการประกันรายได้ จังหวัดชายแดนจึงต้องคิดเรื่องนี้ไว้ด้วย เมื่อพ่อค้าทราบถึงการพิจารณาในเรื่องนี้ ก็จะผลักดันให้พาณิชย์เสนอนโยบายเพื่อการนำเข้าข้าวโพดในโควต้าตาม AFTA ภาษีศูนย์เปอร์เซ็นต์ แต่ทางเราก็กปกป้องโดยใช้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ อย่างเช่น ข้าวโพดของเรากำลังจะออกแต่นำเข้ามาในช่วงนี้ราคาภายในก็จะตก แต่พ่อค้าอยากจะนำเข้า เพราะ กลัวจะไม่ได้ของและถ้านำเข้าในช่วงฤดูฝนจะเอาเข้ามายาก อีกปัญหาหนึ่งการเกษตรตามพันธสัญญาซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งใน AFTA คือ ผู้ปฏิบัติจะต้องประคองทั้งนโยบายและแนวปฏิบัติต้องไปด้วยกัน อีกทั้งปัญหาที่ประชาชนยังไม่ได้ทำความเข้าใจระหว่าง AFTA กับ AEC จึงขบอความแตกต่างว่า AFTA นั้น จะเน้นที่การจัดการเกี่ยวกับภาษีสินค้าเข้า-ออก เท่านั้น แต่เมื่อใดก็ตาม เกิด AEC ก็จะรวมทั้งหมด ตั้งแต่วีซ่า เกษตรกร ระบบโลจิสติกส์ ดังนั้น AEC จะเน้นที่โลจิสติกส์เป็นหลัก

14) รูปแบบการลงทุนกับเกษตรกรลาว ส่วนใหญ่นักลงทุนไทยจะให้สินเชื่อกับเกษตรกรลาวโดยตรง หรือผ่านนักธุรกิจคนลาว นักลงทุนไทยต้องให้สินเชื่อเกษตรกรลาวมากกว่าในไทย และยังมีความเสี่ยง ในการติดตามหนี้เสียมากขึ้น ส่งผลให้การลงทุนเป็นไปอย่างระมัดระวังและเติบโตอย่างช้าๆ หรือหยุดไปในที่สุด

15) แนวโน้มการผลิตข้าวโพดและถั่วเหลือง ในพื้นที่เมืองหมอ บ่อแต่น ซึ่งเป็นแหล่งผลิตเป้าหมายที่สำคัญของการทำ Contract farming ระหว่าง ไทยและ แขวงไซยะบุรี สปป.ลาว มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากเกษตรกรใน สปป.ลาว บางส่วนปลูกยางพาราเพิ่มมากขึ้น เพราะได้รับการติดต่อจากญาติพี่น้องคนไทยให้ใช้พื้นที่ในการปลูก เนื่องจากบริเวณนี้เป็นถิ่นอาศัยลักษณะของการเป็นเครือญาติกัน พี่พวาค้ายกัน

4.2.2 ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคและความต้องการการสนับสนุนของผู้ที่ทำ contract farming ประเภทสินค้าเกษตรของ สปป.ลาว

1) ฝ่ายลาวยังขาดความเชื่อมั่นของนักลงทุนไทย เนื่องจากนักลงทุนบางรายได้ตั้งธุรกิจขึ้นมาเป็นการเฉพาะกิจ และไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ตกลงกับ สปป.ลาวได้ ส่งผลให้ได้รับสิทธิประโยชน์จาก contract farming ล่าช้า หรือไม่ได้รับเลย

2) การขอสัมปทานพื้นที่เพาะปลูกยังมีขั้นตอนซับซ้อน และเมื่อได้รับสัมปทานพื้นที่แล้ว ปรากฏว่ามีประชาชนอ้างสิทธิครอบครองที่ดิน ได้รับสัมปทาน ทางลาวจึงไม่สามารถส่งมอบที่ดิน ให้บริษัทในจำนวนพื้นที่และเวลาที่กำหนด ส่งผลให้การจัดการในพื้นที่เกิดความล่าช้าและไม่เป็นไป ตามแผนที่ตั้งไว้

3) บริษัทที่รับซื้อไม่น่าเชื่อถือและไม่รับซื้อผลผลิตทั้งหมด

4) ไม่มีการตรวจสอบบริษัทรับซื้อ

5) มีการตั้งเกณฑ์มาตรฐานของผลผลิตไว้สูงมาก

6) การฝึกอบรมยังไม่พอเพียง

7) ด้านพิธีการนำเข้าและส่งออกผลผลิตจาก contract farming ยังมีขั้นตอนยุ่งยาก ซับซ้อน มีค่าใช้จ่ายในการจัดการสูง ทำให้ต้องกำหนดราคารับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรลาวในอัตราที่ต่ำพอสมควร เพื่อลดต้นทุนเรื่องการส่งออก และผลผลิตที่อาจจะเสียหาย จึงทำให้ราคาซื้อผลผลิตที่กำหนดไวขาดแรงจูงใจเกษตรกรลาว

4.2.3 ความต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรยกเลิกการใช้ใบ C/O ในการนำเข้า
2. การอำนวยความสะดวกในการดำเนินการด้านเอกสารขออนุญาตนำเข้าแทน Shipping
3. ต้องการให้ศุลกากรผ่อนปรนการนำเข้าให้มากขึ้นกว่าปัจจุบัน โดยเฉพาะช่วงฤดูเก็บเกี่ยวที่มีผลผลิตออกมาก
4. ขอให้ธนาคารสนับสนุนการปล่อยกู้กับผู้ประกอบการเป็นกรณีพิเศษสำหรับผู้ประกอบการ Contract Farming ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานพาณิชย์ ในอัตราเงินกู้สูงและดอกเบี้ยต่ำ เพื่อส่งเสริมการลงทุนและขยายการผลิต ตลอดจนเป็นมาตรการจูงใจให้ผู้ประกอบการที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการได้เข้าร่วมโครงการมากขึ้น

4.3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนา contract farming ประเภทสินค้าเกษตร ของจังหวัดเลย และแขวง ไชยบุรี สปป.ลาว

การหาแนวทางการพัฒนา contract farming ประเภทสินค้าเกษตร ของจังหวัดเลยและแขวง ไชยบุรี สปป.ลาว โดยการจัดเวทีประชุมระดมความคิดเห็นแบบมีส่วนร่วม ผู้เข้าร่วมประชุมจากประเทศไทยและ สปป. ลาว เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ SWOT แล้วหาแนวทางการพัฒนา ผลการศึกษาแสดงดังรายละเอียด ดังนี้

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ SWOT

ผลการวิเคราะห์ SWOT แสดงดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.3.1.1 จุดแข็ง

- 1) มีพื้นที่ที่มีความสามารถในการเพาะปลูก ผลผลิตสินค้าด้าน contract farming ของสปป.ลาว ตรงชายแดนท่าลี่-ไชยบุรี กว้าง ครอบคลุมครอบคลุมบ่อแต่น ปากสาย และเมืองแก่นท้าว
- 2) ผู้ประกอบการลาวไม่สามารถขนส่งสินค้าไปจีนและเวียดนาม
- 3) จุดที่ใช้ในขนส่งผลผลิตมีความสะดวก คือ จุดผ่านแดนถาวรสะพาน

มิตรภาพน้ำเหืองไทย-ลาว ตั้งอยู่บริเวณบ้านนากระเซ้ง ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับบ้านเมืองหมอ ของเมืองแก่นท้าว แขวงไชยบุรี ขนส่งผ่านจังหวัดและสามารถเชื่อมโยงสู่โรงงานแปรรูปผลผลิต

4.3.1.2 จุดอ่อน

จุดอ่อนจากภาคบริษัทผู้รับซื้อ

- 1) ไม่สามารถเชื่อถือเกษตรกรผู้ผลิตได้ เพราะมักลักลอบขายผลผลิตในราคาสูงกว่าที่ตกลงไว้
- 2) คุณภาพผลผลิตยังต่ำและเกษตรกรขาดความรู้ในการผลิตกสิกรรม
- 3) เกษตรกรปลูกพืชไปตามปฏิทิน(ฤดูกาล)ของตัวเอง
- 4) คุณภาพเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านยังไม่ดี
- 5) ต้นทุนในการขนส่งสินค้าข้ามแดนสูง
- 6) พ่อค้าข้าวโพดถอนตัวไปแล้วหลายรายเพราะต้องแข่งราคากับผู้นำเข้ารายใหญ่ ที่อ้างว่าเป็นการนำเข้าข้าวโพดเพื่อนำมาปรับปรุงคุณภาพโดยพ่อค้าผู้ซื้อรายใหญ่มักจะไปเสนอราคาซื้อที่สูงกว่า ทำให้ผู้ผลิตลาวไม่ยอมขายให้ผู้เสนอราคาที่ต่ำกว่า

จุดอ่อนจากเกษตรกร

- 1) บริษัทที่รับซื้อไม่น่าเชื่อถือและไม่รับซื้อผลผลิตทั้งหมด
- 2) ไม่มีการตรวจสอบบริษัทรับซื้อ
- 3) มีการตั้งเกณฑ์มาตรฐานของผลผลิตไว้สูงมาก
- 4) การฝึกอบรมยังไม่พอเพียง

จุดอ่อนจากด้านอื่นๆ

- 1) เกิดมลพิษ คือ ฝุ่นละอองจากการสีข้าวโพด

4.3.1.3 โอกาส

- 1) จังหวัดเลยบริเวณอำเภอท่าลี่เป็นเมืองชายแดนที่อยู่ติด สปป ลาว
- 2) ประเทศลาวมีการแต่งตั้งคณะแนะนำรวมระดับส่วนกลาง ซึ่งมาจากกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า กระทรวงกสิกรรมและป่าไม้ โดยมีกองเลขา กรมเศรษฐกิจ กระทรวงการต่างประเทศ ทำหน้าที่ประจำการและประสานงาน อาจะจัดตั้งคณะแนะนำ contract farming ระดับแขวงและระดับเมือง เพื่อให้มีการส่งเสริม ร่วมมือ และสนับสนุนการลงทุนในลักษณะ contract farming

3) สปป.ลาว ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคเกษตรกรรม และส่งเสริมให้มีการนำวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในขบวนการผลิต

4) มีหน่วยงานที่สามารถให้การสนับสนุนและดูแล เช่น พาณิชย์จังหวัดเลย ศาลากร องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการเกษตร

5) มีผลพลอยได้จากการสีข้าวโพด คือ ชังข้าวโพด ซึ่งสามารถนำไปขายหรือนำไปใช้ประโยชน์อื่น

4.3.1.4 ภัยคุกคาม

จีน และเกาหลี เริ่มมาสร้างโกดังรับซื้อสินค้าเกษตรจากลาวโดยตรง

4.3.2 แนวทางการพัฒนา

แนวทางการพัฒนา contract farming เลย์-ไชยบุรี จากที่ประชุม ระบุว่า ส่วนที่จะนำมาพิจารณาเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนานั้นมี 3 ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักลงทุนไทยร่วมทุนกับ นักลงทุนลาว เกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากไทยและ สปป.ลาว เมื่อนำผลจากการวิเคราะห์ SWOT นำมากำหนดแนวทางในการพัฒนา ได้แนวทางการพัฒนา 4 แนวทาง ได้แก่

แนวทางการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการลงทุน

แนวทางการพัฒนาที่ 2 สนับสนุนให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการบริหารจัดการ

แนวทางการพัฒนาที่ 3 ปรับปรุงและพัฒนาด้านกฎระเบียบและกฎหมาย

แนวทางการพัฒนาที่ 4 สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรที่มี

คุณภาพ

โดยแต่ละแนวทางการพัฒนามีโครงการและหน่วยงานที่รับผิดชอบดังนี้

ตารางที่ 4.7 แนวทางการพัฒนา โครงการ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ

แนวทางการพัฒนา	โครงการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
แนวทางการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัย เอื้ออำนวยต่อการลงทุน	1. พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารการ ผลิตกสิกรรมลาว-ไทย	สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
	2. พัฒนาระบบการนำเข้า-ส่งออก ของสินค้าเกษตรให้มีความ คล่องตัว	ศุลกากร
	3. ให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุน	(SME bank)
	4. พัฒนาเส้นทางขนส่งสินค้าเกษตร จากแหล่งการผลิตใน สปป.ลาว ไป ยังชายแดนลาว-ไทย	หน่วยงานจาก สปป.ลาว (กระทรวงกสิกรรมและป่า ไม้)
	5. พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารการ ผลิตกสิกรรมลาว-ไทย	หน่วยงานจาก สปป.ลาว และไทย
แนวทางการพัฒนาที่ 2 สนับสนุนให้มีการถ่ายทอด เทคโนโลยีและการบริหารจัดการ	1. โครงการฝึกอบรมวิธีการปลูก การ เก็บเกี่ยว และการดูแลรักษาจากภาครัฐ	หน่วยงานจาก สปป.ลาว และไทย
	2. โครงการศึกษาวิจัยเทคโนโลยีการ ผลิตกสิกรรม โดยเฉพาะพืชที่มี โอกาสต่อความต้องการของตลาด	หน่วยงานจาก สปป.ลาว และไทย

ตารางที่ 4.7 (ต่อ) แนวทางการพัฒนา โครงการ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ

แนวทางการพัฒนา	โครงการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
แนวทางการพัฒนาที่ 2 สนับสนุนให้มีการถ่ายทอด เทคโนโลยีและการบริหารจัดการ	3.ฝึกอบรมเกษตรกรโครงการ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อการ บริโภคและอุตสาหกรรมแปรรูปเป็น อาหารและพลังงานทดแทนในระบบ Contract farming และเชื่อมโยง ตลาดสินค้าเกษตรประเทศเพื่อนบ้าน	หน่วยงานจาก สปป.ลาว และจังหวัดเลย
	4.โครงการศึกษาเพื่อจัดตั้งสหกรณ์ การผลิตกิจกรรม	หน่วยงานจาก สปป.ลาว
	5. โครงการศึกษาดูงาน	หน่วยงานจาก สปป.ลาว และจังหวัดเลย
แนวทางการพัฒนาที่ 3 เร่งรัด การเจรจาด้านกฎระเบียบและ กฎหมาย	1.จัดตั้งโครงการพัฒนากฎระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการ ส่งเสริม CF	หน่วยงานจาก สปป.ลาว และจังหวัดเลย
	2.ดำเนินการเจรจากฎระเบียบที่ เร่งด่วนสำหรับการดำเนินการใช้และ จำเป็นต่อการลงทุนในปัจจุบัน	หน่วยงานจาก สปป.ลาว และจังหวัดเลย
แนวทางการพัฒนาที่ 4 สนับสนุนและส่งเสริมการ พัฒนาตลาดสินค้าเกษตรที่มี คุณภาพ	จัดตั้งโครงการพัฒนาตลาดสินค้า เกษตรที่มีคุณภาพในประเทศไทย และต่างประเทศ	หน่วยงานจาก สปป.ลาว
	จัดตั้งโครงการรักษาระดับราคา สินค้ากิจกรรม เช่น การกำหนดเขต/ พื้นที่การผลิตพืชแต่ละชนิด	หน่วยงานจาก สปป.ลาว